

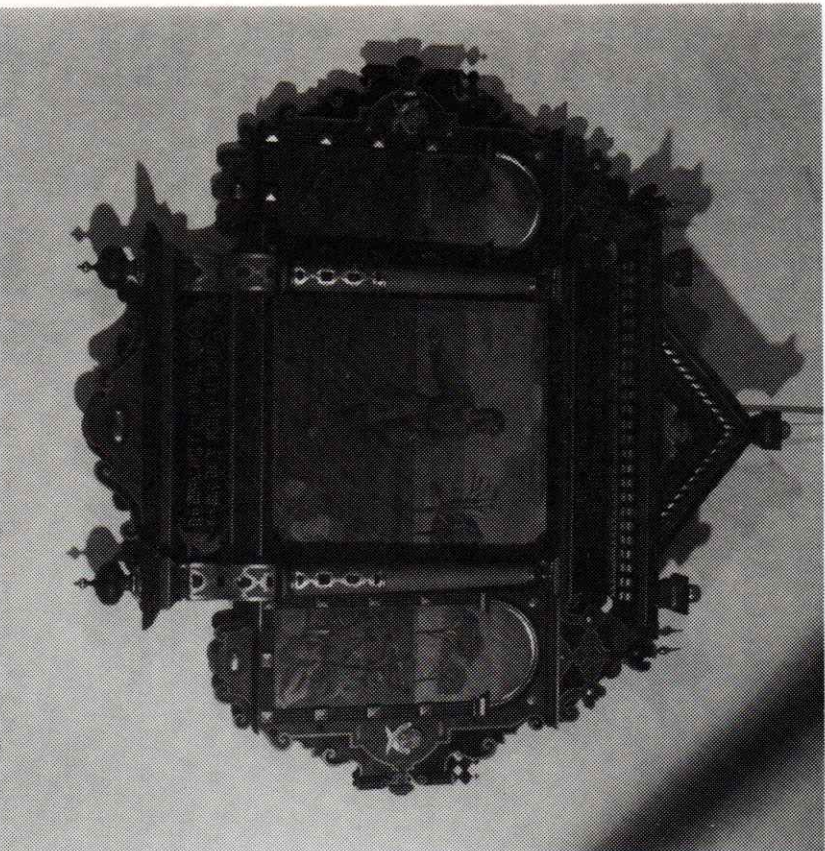
NOGET OM JEGERUP KIRKES NYE OG GAMLE ALTERTAVLE(R)

Af Ole Nedergaard

Der ligger oppe på loftet over kirken endnu et lille og meget gammelt stykke træ (der står ganske vist om det, i den kopi af "Danmarks kirker", som ligger i våbenhuset, at det står i sakristiet - men det passer altså ikke). Stykket er "et søjleprydbælte, som er savet tværs igennem bosserne, der ses at være indfældede - oversat til dansk betyder det at det er et stykke af en søjle med påsatte knopper.

Det sjove ved netop **det** stykke gammelt træ er, at selvom man står med det i hånden - og veed at det stammer fra een af kirkens altertavler - er det svært at afgøre, fra hvilken af vores gamle tavler det stammer. Det kan nemlig både være fra den nuværende store altertavle og fra den lille, og oprindelige, som nu hænger på skibets nordvæg.

Vi har altså to gamle altertavler i kirken, og historien om dem, sådan som noget af den her skal fortælles, begynder lidt før 1620. Da skiftede man nemlig her i Jegerup de tre meget gamle katolske kassaltre ud med eet moderne. Resterne af det gamle højalter med apostelfigurene fra 1200-tallet, og figurene fra de to sidealtre med Johannes evangelist (som var kirkens værnehelgen) og Jomfru Maria med Jesusbarnet på skødet, blev smidt op på loftet, hvor de lå indtil Nationalmuseet i 1930 anbefalede, at de blev restaureret og sat ned i sakristiet. I 1934 blev de så af den berømte (og også berygtede) Harald Munk rensset, konserveret og fik deres nuværende plads i en kasse på korets sydside.

Altertavlen fra 1620,
som nu hænger på nordvæggen i kirken.

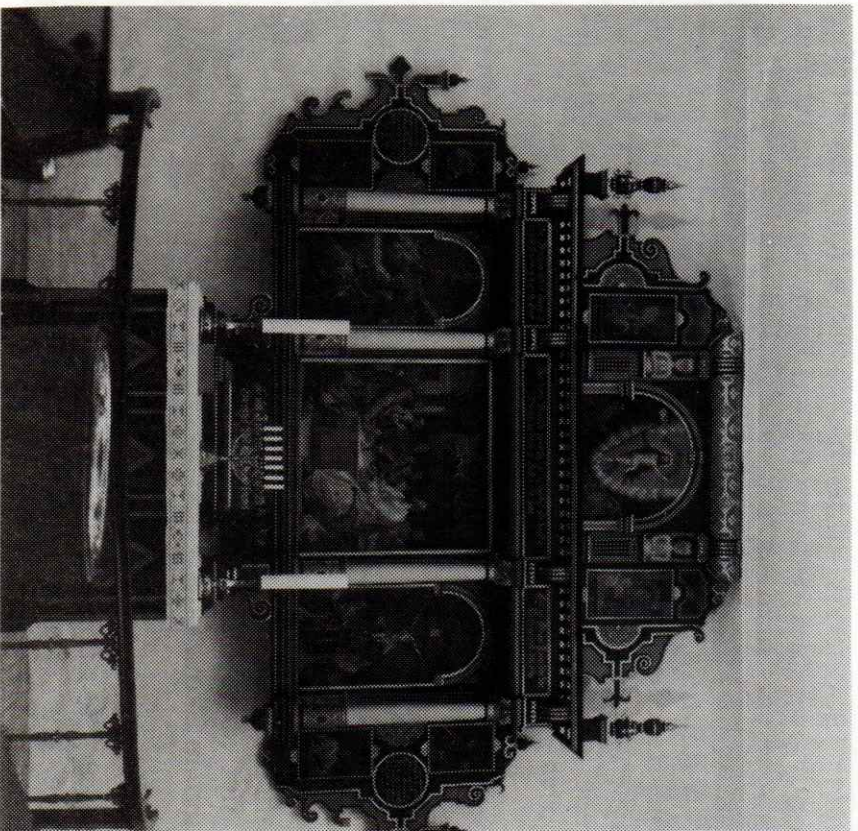
På den nye gamle og lille altertavle, som altså nu hænger på nordvæggen - også for dens vedkommende efter en tur på loftet - har der engang på den ene fløj været et korsfæstelsesbillede, det er nu sammen med resten af billederne og den ene sideløj gået til. Th. Aaholm beretter (Modersmålet, d. 28. april 1936) om hvordan resterne stod og samlede støv og uglegyip - og andet, som ugle kan træffe at tabe, når de sidder på kirakens hanebjælker! Også den altertavle blev i 1930 taget ned fra loftet og anbragt i sakristiet, hvor den befandt sig, indtil man i

januar 1936 fandt, at der blev nogle penge tilovers efter en nys overstået restaurering, af korbuekrucifixgruppen. Dem brugte man så til, ved at sammenligne med en tilsvarende altertavle i Dalby ved Kolding, at genopbygge og restaurere snedker- og billedskærerværket på den molestrerede altertavle. Det arbejde udførte J. Kaysen-Ladegard og Aksel Ladegard fra Herslev ved Fredericia, hvorefter den så uden billeder hang på nordvæggen i nogle år.

Der, hvor forøvrigt før den korbuekrucifixgruppe, som nu hænger på sydvæggen, havde hængt. Th Aaholm skriver (sammesteds) om de to - nu i Jegerup kirke sammenbragte - altertavler, at den umalede lille forholder sig nogenlunde til den strålende store, som fasanhønen til hansen. Men præsten fik i 1940 Munk til at male og staffere den - og i 1949 blev den så endeligt forsynet med et nyt stort billede af sædemanden, malt af Johannes Thomas Skovgaard.

De to altertavler er næsten nøjagtigt lige gamle, de er nemlig fra henholdsvis 1614 og 1620, og de stammer begge fra samme værksted, nemlig det Hansenske snedkeri i Haderslev, som udover Jegerup og Dalby, i begyndelsen af 1600-tallet forsynede mange andre kirker med "moderne" altertavler. Det er, som allerede nævnt, den yngste og mindste, der er lavet til Jegerup kirke. Den ældste stammer fra Øsby og passer derfor - meget bogstaveligt - ikke til Jegerup kirke; men ikke desto mindre er altså netop den blevet vores nuværende altertavle.

Tavlen er oprindeligt lavet til Øsby kirke, hvor den omkring 1706 er blevet repareret, det skete igen i 1769, og fra det tidspunkt stammer også malerierne med Isaks ofing, nadveren, og Johannes og Maria ved korset, som de centrale billeder. Øverst ses gravlæggelsen, **noget** af himmelfarten (den nederste tredjedel er savet væk) og de to disciple fra Emaus.

Den nuværende altertavle i Jegerup kirke stammer fra 1614, og den var oprindelig ophængt i Øsby kirke.

Yderst ses i vingerne de fire evangelister. Altertavlens billeder er fremstillet af en mand ved navn B. Richter. Han har forøvrigt malt et tilsvarende billede af Isaks ofring på Halk kirkes altertavle.

Af een eller anden grund ville man i 1838 i Øsby af med denne gamle altertavle, og da vores allerede på det tidspunkt formodentlig har trængt alvorligt til en reparation, blev den i Øsby for 4 rigsdaler slet og ret "med

tvende vogne i to dage hentet" og derefter af tømrer Niels Müller fra Hjerding for en pris af 4 rigsdaler og 15 skilling + 2 rigsdaler og 16 skilling til befording "med betydelig forandring og efter bedste skønnende (gen-)opført" i Jegerup.

Nu "går der" vistnok en mundtlig beretning om, at på een af turene frem og tilbage slog lynet ned og dræbte een af mændene - desværre har jeg ikke kunnet komme denne historie nærmere, for bagon den kunne der udmærket ligge en fortælling, om at "nogen" ville forhindre den skæbne, som altertavlen skulle komme til at lide.

Og den forandring, som altertavlen gennemgik har været ganske voldsom, for i Øsby kirke er der højt til loftet i koret - og det er der ikke i Jegerup. Faktisk er vores koret at de ældste overhovedet - og netop derfor eet af de laveste i landsdelen.

Der var simpelthen ikke plads til en så stor altertavle, så derfor blev den altså "tilpasset" dvs savet over, skilt ad og så sat sammen igen og det på en måde, så den nu kan være der, hvor den skulle være. Hvis man først får øje på det, kan man da også tydeligt se, at der mangler en hel del af den oprindelige store altertavle, det være sig både helt foroven, i den øverste tredjedel, og nederst.

Tavlen var blevet "renoveret" dvs nystafferet i 1769, den blev rensat og forgyldt i 1874, og i 1930 af føromtalt Harald Munk, forøvrigt ved købmand Niels Udalls bekostring. Den sidste restaurering gennemgik kirken i 1979-80, og da valgte man at afstemme kuløren på alt det øvrige inventar i kirken efter altertavlen - og ikke kun som Munk, der i 1930 havde ændret farven på alterets træværket af hensyn til billedfelterne.

Kilder, udover forskellige mundtlige: Th. Aaholm: "Modersmålet" og fra "Den nordslesvigske kirke", og det særttyk af "Danmarks Kirker" som befinder sig i våbenhuset.